

מבוא

אישה מוכה – איילה טליאס

אתמול הייתה מלכה, מלכה בלי כתר

היום אישה מוכה, בוכה בסתר .

הלב סגור בפנים, דמעות על הפנים ,

חייה הם כעת עפר ואפר .

אין יום שלא הולך כמו נצח מתמשך

וכל זה לא היה כתוב בספר .

בפתיחת עבודתי בחרתי להציג מקטע מהשיר "אישה מוכה" אשר מתאר את חייה של שני. השיר מתאר את התחלת הקשר כחיובית ובריאה , הרגשה של מלכות ובהמשך הפיכת האישה למוכה וכואבת. כך גם בסיפור חייה של שני אשר בתחילת נישואיה חיי הזוגיות שלה היו מלאים באהבה וכבוד הדדי ולאחר הולדת הילד הראשון החלו מעשי האלימות והתעצמו עם השנים עד היום.

מטרתנו בטיפול היא לשוחח, לתת לשני את המקום הבטוח להתבטא ולספר את אשר חווה ובכך למצוא את הטיפול הנכון עבורה.

לאורך העבודה אציג את הטיפולוגיה של האלימות, ניתוח המקרה וסיכום אבחון הטיפול. בנוסף יוצגו סוגיות שונות של טיפול וכן התלבטויות במעורבות הטיפולית, מבט ביקורתי רטרואקטיבי על אופן הטיפול (התמודדות עצמית) עם המקרה, שאלות ולבטים.

סיכום דו"ח אבחון אלימות זוגית

גורם מפנה - שני פנתה בעצמה לאחת מחברותיה הקרובות וסיפרה את החוויה האלימה אותה היא עוברת. חברתה ליוותה אותה למחלקת הרווחה במהלך חודש אוגוסט 2017.

סיבת הפניה – בעת הגעתה של שני למחלקת הרווחה, ביקשה סיוע וזאת לאחר שבעלה ברח מהבית עם כל רכושם (פרטי לבוש שלה, רכב, כרטיסי אשראי) לאחר ויכוח ביניהם בו אמר כי "אני אעשה לך שבת שחורה, את תצטערי על זה", הטיח בה קללות וכן הלם בראשה באמצעות חפץ ביתי.

תיאור הפונה והיבטים אישיים ופסיכו-סוציאליים – שני בת 42, אישה נאה הלבושה בפשטות אך רואים כי מדובר בהזנחה שלה מבחינת הופעתה החיצונית. לשני שלושה ילדים, עומר (שם בדוי) בן 8, ליאור (שם בדוי) בן 5 ואמרי (שם בדוי) בן 3. משפחתה מונה הורים ואחות כאשר האמא מודעת בצורה חלקית מאוד למצב המתחרש בביתה של בתה. לאחר שהגיעה למשרדי הרווחה החליטה כי היא חושפת בפניהם את הסיפור בצורה מלאה.

לאחר הולדת בנם הראשון בן ה-8 החלו גילויי האלימות וכיום הגיעה להבנה שאינה יכולה להמשיך לחיות כך ולהתנהל כאילו "הכל בשגרה". שני הגיעה למחלקת הרווחה בסערת רגשות, מוצפת בבכי ומתקשה לגולל את הסיפור אשר אירע. ממבט ראשוני נראתה כשברירית מאוד וחלשה אך ניכר כי מבינה את חומרת המצב ולאחר מספר דקות החלה לשתף ולגולל את האלימות אשר חווה מצד בעלה לאורך השנים.

תהליך האבחון – בתחילת השיחה ניכרה תחושה קשה, דיכאון קשה ופחד רב. שני פחדה שמא בעלה יגלה שהגיעה לשירותי הרווחה וינקום בה על כך. ככל שהתקדמה השיחה נוצר בינינו קשר עין אם כי ברוב הזמן שני השפילה מבטה, שיתפה והייתה בהקשבה מלאה לכל הנאמר. בתחילה, תיאור הפרטים היה קצר ומעומעם עד אשר נוצרה תחושת ביטחון קלה והתיאורים הפכו ברורים יותר. ניכר כי שני מעוניינת להגיע להמשיך את הפגישות ולהתאים טיפול עבורה.

גורמי טיפול נוספים בעבר ו/או בהווה ונסיבות – שני לא פנתה לטיפול מקצועי או כל גורם אחר בעבר בשל החשש מבעלה שמא יגלה ויפגע בה. כיום החלה בטיפול במחלקת הרווחה.

תמונת מצב האלימות והסיכון – גיל, בעלה של שני נקט כנגדה באלימות מגוונת: פיזית, נפשית, פסיכולוגית וכלכלית. גיל בודד אותה מהחברה הסובבת אותה במקום מגוריהם (קיבוץ), מחברות אשר היו איתה עוד טרם נישואיהם, ניסה להרחיק בין הוריה ואחותה לבינה וכן ממשפחתו (הוריו ואחיו). שני

ניסתה לשכנע את בעלה לגשת לטיפול זוגי, ייעוץ, אך לשווא. עת התחילו מעשי האלימות, הבטיח לה בעלה כי מעשיו לא יחזרו על עצמם והוא ישתנה דבר שבפועל לא קרה והאלימות חזרה על עצמה ואף התגברה והגיעה למחוזות חמורים יותר. שני חשה במלכודת היות והיא אמא לשלושה ילדים קטנים אשר לא רוצה להתגרש ובכך האב לא יהיה נוכח בבית והילדים יחוו קשיים פסיכולוגיים בקבלת המצב. כמו כן, בעקבות כך שבעלה ממדר אותה כלכלית ושולט בכל, חששה שמא לא תדע להסתדר כלכלית ולנהל את חייה וחיי ילדיה לבדה. שני מפקידה את כל כספה לחשבון הבנק שאין לה גישה אליו (עובדת כסוכנות נסיעות) וצריכה לבקש ממנו כסף לצרכיה. בעלה אינו מרוצה מעבודתה בשל הסביבה שבתוכה יש גברים וחושב כי היא מתחילה איתם ולהפך. בנוסף, נוהג להטיח בה כל הזמן כי היא אינה "אישה בעיניו" וכי היא "מוזנחת ומטונפת".

בעלה אחראי על קניות לבית ותשלומים שוטפים, אוסר עליה לצאת ולרכוש עבורה מוצרים (לבוש, הנעלה וכד') אלא רק בליווי שלו והוא זה שמחליט מה תרכוש. גיל נוהג להטיח בשני שהיא "טיפשה ומטומטמת" , "מלוכלכת ומוזנחת" ועלבונות רבים נוספים.

הערכת מסוכנות – ציון 19- מסוכנות גבוהה על פי הכלי להערכת מסוכנות. שני סירבה להיקלט במקלט לנשים מוכות עד כה או לשתף גורמי רווחה במתרחש ונשארה להתגורר בביתה שבקיבוץ. בנוסף, היא סירבה לשתף את גורמי אכיפת החוק או גורמים משפטיים (קבלת צו הגנה, הרחקה מהבית וכד').

סוגיות שעלו באבחון:

נושא	סוגיות שעלו והסבר
א. מאפיינים בריאותיים; כלליים ונפשיים	מבינה פיזיולוגית בריאה בד"כ, מבחינה נפשית המצב קשה, ניכר כי קיימת טראומה, בכי רב ותשישות.
ב. מאפייני התוקפנות והאלימות (כולל סיכון ומסוכנות)	אלימות הנמשכת לאורך כ- 8 שנים הכוללת אלימות פיזית, מילולית, נפשית, כלכלית ומינית. בשבועיים האחרונים חלה החרפה במעשי האלימות המילולית והתרחש אירוע אלים פיזי ביום בו הגיעה למחלקת הרווחה. רמת המסוכנות הינה גבוהה.
ג. מאפיינים אישיותיים	שני מופנמת ולא נוהגת לשתף ברגשותיה. מתאפיינת בחוסר ביטחון והערכה עצמית ירודה, תלותית ומשדרת פגיעות רבה וחוסר יכולת להתמודד עם המציאות.
ד. מאפיינים של מערכת היחסים הזוגית והמשפחתית	לשני ובעלה מערכת יחסים מערבית מסורתית – שני אחראית על הטיפול בילדים, ניקיון הבית ובישולים ובעלה הינו המפרנס העיקרי. למרות ששני עובדת במשרה מלאה (8:00-16:00) בעלה אינו מרוצה מעבודתה וחושש מסביבת הגברים שעובדים עמה שמא תפתח עם אחד מהם מערכת יחסים מאחורי גבו. מערכת היחסים הזוגית מתאפיינת באלימות. יש את הקורבן (שני) ויש את התוקף (גיל) באופן ברור. יחסי המשפחה רצופים בבעיות- אין אינדיווידואליות ועצמאות לשני, משפחתו של הבעל עושים כל שביכולתם על מנת להפריד ביניהם והבעל מחויב להיות נאמן קודם כל למשפחתו הגרעינית הראשונית. ישנו חוסר במרחב האישי, מנטלי ופיזי.
ה. מאפייני סביבה, תרבות וחברה	מתגוררים בקיבוץ בצפון הארץ. שני בת הקיבוץ ובעלה עבר לקיבוץ עת נישאו. משפחת האישה ובעל מתאפיינות כמשפחות מלוכדות וחמות אך היחסים ביניהם לא טובים – משפחתו של הבעל לא מרוצים מהאישה ולהפך, דבר היוצר מתחת תמידי בין בני הזוג.
ו. מסוגלות, תפקוד והתמודדות	מתפקדת בצורה טובה מאוד במקום עבודתה ובעבודות הבית, חרוצה ואינטליגנטית.

המלצות לטיפול

לאחר 5 ימים מהיום בו פנתה לטיפול של הרווחה, שני החליטה כי נשאר בביתה בקיבוץ ביחד עם ילדיה היות ובעלה ברח מהבית וטרם חזר. כרגע עזבה את מקום עבודתה על מנת להיות עם הילדים ונתמכת בקיבוץ. שני פנתה לביהמ"ש על מנת לקבל צו הגנה וביהמ"ש פסק למתן הצו למשך שלושה חודשים ונעזרת בקבלת ייעוץ על מנת להוציא צו הרחקה לבעלה. ממשיכה להגיע לטיפול ברווחה בליווי אמה. אביו של שני פנה לבעלה וביקש ממנו שלא יפר את הצווים שהוצאו כנגדו ולא ליזום קשר עם שני. עו"ס מטעם הרווחה שוחח עם גיל בעלה וזימן אותו לשיחה ביחידה.